

KATEGÓRIA 8

---

1. K triviálnym názvom látok napíšte ich systémový názov a vzorec:

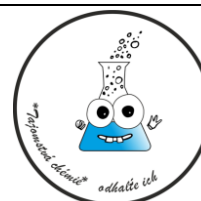
- a) kuchynská soľ
- b) sóda bikarbóna
- c) kyselina soľná
- d) modrá skalica
- e) vápenec

2. Vyberte správnu možnosť:

- a) Chlór je jedovatý plyn. ÁNO/NIE
- b) Bróm je za normálnych podmienok červenohnedá kvapalina. ÁNO/NIE
- c) Sfarbenie pár jódu je modré. ÁNO/NIE
- d) Chlór je žltozelený plyn. ÁNO/NIE
- e) Jód desublimuje na fialovú paru. ÁNO/NIE
- f) Soli kyseliny fluorovodíkovej (fluoridy) sú súčasťou zubnej pasty. ÁNO/NIE
- g) Jód je súčasťou žalúdočných štiav. ÁNO/NIE
- h) Bróm je najelektronegatívnejší prvok. ÁNO/NIE
- i) Najznámejším chloridom je kamenná soľ. ÁNO/NIE

3. Vyberte správne tvrdenie:

- a) Hliník *je / nie* je biogénny prvok.
- b) Dva katióny sa navzájom *príťahujú / nepríťahujú*.
- c) Elektrón je mikročastica, ktorá *má / nemá* záporný náboj.
- d) Ak je roztok zásaditý, po pridaní fenolftaleínu sa sfarbí na *zelenožltú / ružovofialovo*.
- e) Sodík má za normálnych podmienok *tuhé / kvapalné / plynné* skupenstvo.
- f) Oxid *uhličitý / uhoľnatý* je viac jedovatý plyn ako oxid *uhličitý / uhoľnatý*.
- g) Roztok je kyslý vtedy, keď je jeho pH *väčšie ako / menšie ako / rovné* 7.

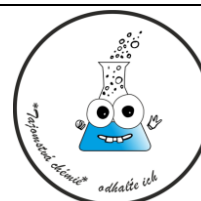
KATEGÓRIA 8

4. V chémii sa stretávame s mnohými významnými vedcami. Vytvorte správne dvojice pojmov (meno – objav).

1. F. Wöhler	A) Periodická sústava prvkov
2. M. Currie-Sklodowska	B) Planetárny model atómu
3. D. I. Mendelejev	C) Zákon zachovania hmotnosti
4. J. Dalton	D) Prvá organická zlúčenina (močovina)
5. E. Rutherford	E) Pomenoval atóm
6. M. V. Lomonosov	F) Objavenie prvkov rádium a polónium

5. Doplňte chýbajúce údaje:

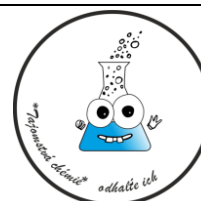
Vzorec	Názov látky
H_3PO_4	heptahydrát síranu zinočnatého
$Al(OH)_3$	manganistan draselný
HBr	chlórnan sodný
$Ca(OH)_2$	sulfid zinočnatý
Fe_2O_3	uhličitan vápenatý
Na_2O	oxid meďnatý
H_2SeO_4	

KATEGÓRIA 8

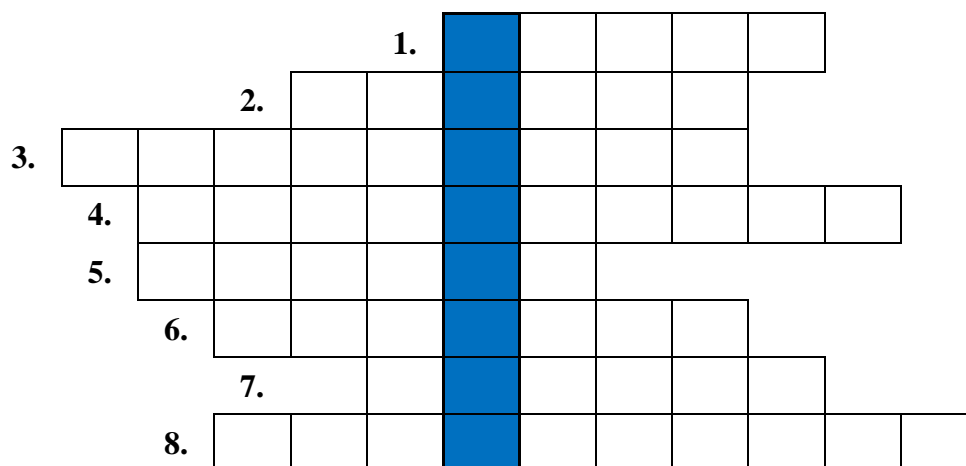
---

6. V každej vete je ukrytý slovenský názov jedného chemického prvku. Odhaľte ich názvy a k nim napíšte ich značky. Prvky nie sú diakriticky správne napísané.
1. To, že by deti z ihriska odbehli, nikomu ani len nenapadlo.
  2. Nezabúdaj odniesť použité riady do kuchyne!
  3. Pani Kelová býva v bloku 3A.
  4. Pezinok je rodné mesto slovenského skladateľa Eugena Suchoňa.
  5. Mesiac, hrom, blesk boli v minulosti častou podstatou povier.
7. Dané sú tieto látky: H_2 , O_2 , N_2 , CO_2 , CH_4 , F_2 , Cl_2 , *vzácne plyny*. K nasledujúcim tvrdeniam priradte jednu alebo prípadne viac vyššie uvedených látok.
- a) Tvorí 78 % vzduchu.
  - b) Patria medzi halogény.
  - c) Spôsobujú skleníkový efekt.
  - d) Má najmenšie molekuly.
  - e) Vzniká pri fotosyntéze.
  - f) Sú stabilné, nezlučujú sa.
8. Vyberte správne tvrdenie:
- a) Metán spôsobuje *kyslé dažde / skleníkový efekt*.
  - b) Vlastnosti prvkov sú periodickými funkciami ich *oxidačných / protónových* čísel.
  - c) Prijatím elektrónu vzniká z flóru *kation / anión*, ktorý sa nazýva *fluoridový / fluórový*.
  - d) Sodík a draslík patria medzi *najtvrdšie / najmäkšie* kovy.
  - e) Halogény majú na valenčnej vrstve *7 / 6* elektrónov.
  - f) Všetky halogény *sú / nie sú* jedovaté.

KATEGÓRIA 8

9. Doplňte do tajničky správne pojmy.

1. Prvok, ktorý má z halogénov najmenší počet elektrónov.
2. Hornina používaná na výrobu hliníka. ($Al_2O_3 \cdot nH_2O$)
3. Produkt chemickej reakcie, ktorý je málo rozpustný.
4. Látka, ktorá v krvi viaže dýchacie plyny.
5. Kde vkladáme filtračný papier pri filtrácii?
6. Latinský názov vápnika.
7. Prvok I.A skupiny. (slovenský názov)
8. Kto vytvoril prvú verziu periodickej tabuľky? (priezvisko)